ADM. REV. PATRI
BERNARDINO ERETINO
Sacræ Theologiæ Doctori Ordinis Seraphici S. Francisci Min. Conu.
EMINENTISSIMI PRINCIPIS
CAROLI S.R.E. CARDINALIS BARBERINI
THEOLOGO,
IOSEPHVS MARIA SVARESIVS
Episcopus Vasionensis S. P. D.

Adm. Reu. Pater.

RETI, clarissimi Sabinorum oppidi, quod est in Excellentissimi Principis Barberini ditione, antiqua monumenta perquisita litteris commendare iamdudum cogitabam; iamque plurima congesseram vetustis è scriptoribus testimonia, qui Iunonem Eretinam, frigidum amnem Eretini agri, Figlinas Eretinas, Valerij villam prope Eretum, Aedilem Ereti honore Italo supinum iniquas heminas frangentem, Castra Nautij Romani Consulis, & Sabinorum prælium ad Eretum celebrant; Titum Liuium, Virgilium, Strabonem, Tibullum, Valerium, Persium, Seruium, Plinium, Fulgentium, Stephanum, Gobelinum etiam, qui Pium II. ibi pernoctasse prodit, Volaterranum, Iouium, aliosque peruolueram; & assurrexerat opus ad iustam molem; sed hoc cœptum varij casus interruperunt. Vt tamen aliquod mei conatus extet indicium, ad Te (decus Ereti maximum) quod erat à me repertum perscribere constitui, atque adeo Ciuem Ereto, Tibiq; popularem, Pontificem Romanum vindicare, quem ademerant operæ in editione quoque repetita Ciaconij de Vit. Pontif. & EREBO, non minus impiè quàm mendosè atque imperitè, transcripserant.

Is est LANDVS, siue LANDO, Tammi filius. Teutonicum idioma nomina ista sapiunt: nam & *Tammus* Teutonicus in delicijs fuisse Othonis III. Augusti, narratur à Petro Damiani in Vita S. Romualdi c. 25. *Landi* verò, seù *Landonis* vox Teutonica vel Langobardica est pura puta, meminique me olim Anagniæ circum sedile marmoreum in S. Andreæ legisse Leoninum hunc versum

PRESVL HONORANDVS OPVS HOC DAT NOMINE LANDVS.

Antistitem autem Romanum *Landum* post Anastasij III. obitum anno à Partu Virg. DCCCCXIII. electum die VII. Idus Iunij, sedisse menses VI. dies XXXVI. seù XXVI. cessasseque illo demortuo Episcopatum diebus XXXVI. seù XXVI. & Ioannem X. illi fuisse suffectum Chronographi omnes consentiunt; nisi quod Hieronymus Rubeus in Hist. Rauenn. producit Landi vitam è diplomate ad annum à nato Christo DCCCCXIV. Romanum *Landum* afferunt Platina, Volaterranus, Philippus Bergomas, & Crantzius: ea quippe ætate qui locabantur in Sede S. Petri Præsules, ferè omnes erant in ipsa Vrbe orti; perque integrum sæculum & quod excurrit, è XXXVII. vix Galesini duo; Constantinus nempe, atque Romanus; Portuensis vnus, videlicet Formosus; vnus Ardeatinus Leo V. & vnus Eretinus Landus, inter reliquos Romæ genitos peregrini, & externi Pontifices, quamuis haud procul Vrbe forent nati, enumerantur.

Landum profectò Eretinum euincunt Sanctus Antoninus, qui Sabinensem affirmat tom. 2. cap. 1. tit. 16. §. 15. Chronic. & ipse Ciaconius Sabinum patria Ereto è Canonico Regulari prouectum ad Pontificium Solium referens è Gulielmo Bibliothecario, & Gotthefredo, atque Martino. Mox etsi obscuram eius vitam innuat, ita vt Vincentius illum omiserit in Pontificum Catalogo, ipsius tamen auctoritate Berengarium & Rodulfum, Vidonis Comitis filios, ne decertarent, compressos atque sedatos memorat: at cum eum vixisse statuat Chunrado Cæsare Franco Imperium administrante, fœdas ibi subesse ἀνιστορησίας & ἀχρονισμοὺς, Podalirium Machaônemque haud vulgarem exigere plane constat, nequè mihi nunc à libris imparato, & in procinctu, vacat detergere has maculas; sollicitet ea cura viros doctos, qui Ciaconium recudendum susceperunt,

perunt, quibus arriſit hæc mea expunctio *Erebi*, & ſubſtitutio *Ereti*; & vberius eſt otium perſequendi è tenebris erutas, in quibus deliteſcunt, res geſtas Landi Papæ, qui poſtea quam migraſſet e vita v. Kalend. Ianuarias anno ſupra ſcripto DCCCCXIII. ſeu potius DCCCCXIV. vt è Rubeo prompſi, ſepultus in S.Petri Baſilica quieſcit.

Mihi ſatis eſt *Landum* iſtum Pontificem Romanum Ereto reſtituiſſe, Tibique indicaſſe, qui præſentem in rem venire, illiuſque natales altius indagare pro iure communis Patriæ facillimè potes. Sanè cum mos ab Vlyſſæis vſque temporibus deductus (ſi credimus Homero) ſit adhuc aeuo noſtro receptiſſimus, vt qui diſcedunt, ac peregre proficiſcuntur, munera conſeruandæ memoriæ cauſa benemeritis de ſe amicis offerant, quæ *μνημόσυνα* etiam Græci vocare ſolent, iſtud in hoc meo diſceſsu Tibi munuſculum, quod iucundum gratumq; fore confido, lubens meritò, Do, Dico, Addico, & bonæ ſcæuæ, bonique ominis gratia. Tu libenter excipe, meque abſentem amare perge, tui ob pietatem, atque doctrinam, & alias virtutes, quibus præſtas, perpetuum cultorem. Vale Tiburi prid. Kal. Nouemb. anno MDCLVII.